

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Centesimum Nonum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 5 Testes super articulo nouo possunt admitti.
- 6 Testes publicatis attestationibus admittuntur ad reprobandam consanguinitatem extare.
- 7 Testes admittuntur in fauorem matrimonii ad demonstrandum, quòd inter illos, inter quos fuit contractum, non extat nullus gradus consanguinitatis.
- 8 Matrimonium contractum, & contrahendum differt, quia multa conceduntur fauore matrimonii iam contracti, quæ alias non concederentur in matrimonio contrahendo.
- 9 Matrimonio contracto possunt multa scandala oriri.
- 10 Ecclesia ubi extat aliquis gradus consanguinitatis solet dispensare, vt auitentur scandala.
- 11 Matrimonium impedire vnicuique, licet allegando legitimum impedimentum.
- 12 Impedimentum allegans potest testificare, etiam si esset denunciatus or in omni casu, ubi non agitur de interesse proprio.
- 13 Matrimonium olim non poterat contrahi in quinto consanguinitatis gradu, hodie vero extenditur usque ad quintum consanguinitatis gradum prohibitio.
- 14 Sponsalia de futuro per verba futuri temporis contrahuntur.
- 15 Sponsalia in dubio presumuntur esse de futuro.

Centesimum Nonum Privilegium.

- 1 CCLESIA gaudet privilegio, † quòd ubi agitur de matrimonio contrahendo si legitimis probationibus impedimentum probaretur, alii testes non admittuntur super eodem impedimento, vt si quis iurauerit Clericam in vxorem ducere, & cū eam vellet ad domum suam traducere, aliqui legitimè cū iuramento coram Iudice deposuerunt inter illos extare quintum gradum consanguinitatis, vt ex testium publicatione videtur.
- 2 † Alii probare intendebant, non se attingere per nullum consanguinitatis gradum, & dum altercatio hæc inter partes verteretur. Papa respondet, standum esse probationi priori. cap. Iuravit. de probat. Quare ita fuerit decisum ratio fuit hæc.
- 3 † Quia publicatis attestationibus non sunt testes in contractu admittendi. † Ante tamen aperturam testium vtraque

pars potest suos testes inducere, super eo. articulo, capit.
 3 fraternitatis. de test. † Super alio tamen articulo, vel super no-
 uo dependente bene possunt admitti, vt in d. cap. fraternita-
 tis cap. cum Io. de fid. inst. Inn. in cap. cum clamor. de test. &
 attest. huic enim decisioni obstare videntur cap. series de test.
 6 & cap. causam matrimonii. de probat. † Vbi etiam publica-
 tis attestationibus admittuntur testes ad reprobendam con-
 sanguinitatem extare. Solutio autem hæc est, illa decreta lo-
 7 quuntur in matrimonio iam contracto. † Ideo ibi admittun-
 tur testes in fauorem matrimonii ad demonstrandum, quòd ibi
 inter illos, inter quos fuit contractum, non extat uullus gra-
 dus consanguinitatis, in casu autem prædicti decreti in cap.
 8 iraruit loquitur de matrimonio contrahendo. Adeo, † quòd
 longa differentia est inter matrimonium iam contractum, &
 matrimonium contrahendum; Multa enim conceduntur fa-
 uore matrimonii iam contracti, quæ alias non concederentur
 in matrimonio contrahendo, & ratio diuersitatis fuit hæc.
 9 † Postquam contractum est matrimonium, inde sequi possunt
 10 multa scandala. † Ideo etiam si probaretur extare aliquam
 cõsanguinitatem ne nascantur inter partes inimicitie, & etiam,
 vt euitetur scandala. S. Rom. Ecclesia solet dispensare, vt quo-
 tidie praticatur, de qua tamen dispensatione dixi in tractatu
 11 meo de casibus reseruati summo Pontifici. † Hic igitur ani-
 maduertendum, quòd vnicique licet matrimonium impedi-
 re allegando legitimum impedimentum, de quo in cap. si. qui
 12 accus. mat. poss. † Immo etiam fortius, qui in causa matrimo-
 niali impedimētum allegat, potest testificare etiam si esset de-
 nuntiator, quòd habet locum in omni casu, vbi non ageret de
 13 interesse proprio, & hoc quia impeditur peccatum. † Olim
 vero matrimonium non poterat contrahi in quinto consangui-
 nitatis gradu, hodie vero extenditur vsque ad quintum con-
 sanguinitatis gradum prohibitio, cap. non debet de consang.
 14 & affin. vltimus dicitur in textu. † Se quandam in vxorem
 accepturum, nam per ista verba futuri temporis sponsalia de
 futuro contrahuntur, cap. pe. cap. de illis de spons. Quando-
 que tamen etiam verba futuri temporis sponsalia de presenti
 contrahuntur, videlicet quando respiciunt executionem ma-
 trimonii, puta si dicatur promitto, quòd tenebo te pro vxore
 legitima, tex. no. in capit. Ex parte de spons. Quid autem
 si ista simul concurrunt, vt quia dicatur promitto, quòd te
 acci-

accipiam in uxorem, & de cætero ita te tenebo, nam ex ver-
bis primis arguitur, quòd sponsalia sint de futuro, sed per
verba sequentia, designatur matrimonium de præsentì. Hæc
præsens quæstio, cum Romæ tractaretur, còclusum fuit, quòd
attento initio sponsalia essent de futuro, & ita concludit Ro-
man. in singul. suo 336. tu scis, idem tenent Host. & Abb. in d.
cap. ex parte de spons. Quia verba posita in prin. denotant
sponsalia de futuro, vnde illa verba, & de cætero, ita te tenebo
intelliguntur casu quo te accipiam, alias verba posita in prin.
superflua fuissent. Et ad hoc etiam facit. † Quia in dubio
sponsalia præsumuntur esse de futuro, Bal. in l. cum inter C.
de donat. ant. nup. His adductis concluditur, quòd in ma-
trimonio futuro, si probaretur impedimentum, & attestatio-
nes fuissent publicatæ, alii testes super tali impedimento non
essent admittendi.

S V M M A R I V M.

- 1 Acta iudicis sunt scribenda per Notarium.
- 2 Iudex aliquando ineuidens damnum partis, aliqua iniqua dicit, litiga-
torque negatiuam contra assertionem illam probare non poterat,
ne falsitas præiudicet veritati, habeat notarium, qui fideliter scribat
acta omnia.
- 3 Actus sunt scribendi in iudicio per ordinem respectu loci, temporis,
personarum, vt omnia ita conscripta partibus tribuantur.
- 4 Originale scripturæ remanere debent penes scriptores, vel iudices, vt ve-
ritas declarari possit.
- 5 Iudex negligens constitutionem obseruare, si propter eius negligentiam
aliquis difficultatis emergerit, per Iudicem superiorem pœna debita ca-
stigandus erit.
- 6 Falsitas non debet præualere veritati.
- 7 Acta demonstrant veritatem.
- 8 Statutum fuit, vt Iudex habeat Notarium vti publicam personam, vel
duos idoneos, qui acta describant, & si negligit pœna plectendus venit.
- 9 Iudex iniquus habetur quando in officio se male gerit.
- 10 Falsitas est in teste proprio, qui veritatem dicere tenetur.
- 11 Negatio quadam est vera, & quadam non vera.
- 12 Negatiua vera nunquam directa probari potest.
- 13 Probatio quandoque est impossibilis, ut quando non est restricta, seu de-
terminata ad certum locum, seu ad certas personas.

Acta sunt

- 14 Acta sunt scribenda tam in iudicio ordinario, quam extraordinario, cum causa sit modica, quia creditur informationi Iudicis.
- 15 Nuntiorum relationi creditur in modicis.
- 16 Pena Iudicis negligentis est, quod incurrat in eo damno, in quo pars incurrit.
- 17 Iudex negligens iustitiam, facit litem suam.
- 18 Notariorum scripturis an sit danda fides, sine testium subscriptione.
- 19 In Iudiciis autem per acta tabellionis scriptura creditur, ubi etiam nulla fieret mentio de testibus, tutius tamen est adhibere testes in quocunque casu.
- 20 Notario magis creditur, quam iudici.
- 21 Acta iudicium non possunt probari per testes.
- 22 Acta facti coram iudice, & arbitro differunt, quia acta coram arbitro non valent sine testibus, etiam si per notarium scribantur.

Centesimum Decimum Privilegium.

- C**LESTA gaudet privilegio, cum Innocens litigator contra falsam assertionem iniqui Iudicis, negationem quandoque probare non potest, ideo.
- 1 † Acta Iudicis sunt scribenda, per notarium, vel
- 2 duos viros idoneos, alias &c. † Nam Iudex aliquando in evidens damnum partis aliqua iniqua dicebat, & litigator negatiuam veram contra assertionem illam probare non poterat, ne falsitas præiudicaret veritati. Statuit concilium, ut tam in ordinario, quam in extraordinario Iudex habeat semper notarium veluti publicam personam, si potest, aut idoneos viros, qui fideliter acta scribant omnia. † Quæ in iudicio concurrunt, & per ordinem illa explicant, respectu loci, temporis, personarum, ut omnia ita conscripta, partibus tribuantur. † Originale tamen remanente penes scriptores vel iudices ad hoc, ut si dubitatio super processu oriretur per acta possit veritas declarari. † Et iudex negligens hanc constitutionem, obseruare si propter eius negligentiam aliquid difficultatis emerferit, per Iudicem superiorem pena debita castigandus erit, nec pro ipsius præsumetur processus nisi quatenus in causa legitimis constiterit documentis cap. quoniam contra.